

Ympäristönsuojelun valvontasuunnitelma vuosille 2022 - 2025

Jämsän kaupunki

Sisällys

1 Johdanto	3
2 Valvonnan tavoitteet	3
3 Valvonnan suorittaminen	4
3.1 Tarkastukset	4
3.1 Valvontaohjelma	4
4 Toiminta-alue ja ympäristöolot	5
5 Toimintojen riskinarviointi	6
6 Valvontakohteet	7
6.1 Ympäristöluvanvaraisten, rekisteröitävien ja yleiseen ilmoitusmenettelyyn kuuluvien toimintojen valvonta	7
6.2 Ympäristönsuojelulain mukaisten ilmoitusvelvollisten toimintojen valvonta	7
6.3 Muu ympäristönsuojelulain mukainen valvonta	8
6.4 Jätelain mukainen valvonta	9
6.5 Muun lainsäädännön mukainen valvonta	10
7 Henkilöstöresurssit	11
8 Delegoinnit	12
9 Viranomaisten välinen yhteistyö	13
9.1 Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus	13
9.2 Ympäristöterveydenhuolto	13
9.3 Rakennusvalvonta	13
9.4 Keski-Suomen pelastuslaitos	14
9.5 Sisä-Suomen poliisilaitos	14
10 Tietojärjestelmät	14
11 Valvontasuunnitelman päivittäminen ja toteutumisen arviointi	14

1 Johdanto

Ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaan valvontaviranomaisen on järjestettävä annettujen säännösten ja määräysten valvonta niin, että se on laadukasta, säännöllistä ja tehokasta ja perustuu ympäristöriskien arviointiin.

Ympäristönsuojelulain mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on lakisääteinen velvollisuus laatia alueelleen valvontasuunnitelma. Lakisääteinen valvontasuunnitelma koskee ympäristönsuojelulain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten valvontaa. Halutessaan ympäristönsuojeluviranomainen voi koota myös muiden säädösten mukaiset valvontatehtävät samaan suunnitelmaan. Ympäristönsuojelulain 168 §:n mukaan valvontasuunnitelmassa on oltava tiedot alueen ympäristöoloista ja pilaantumisen vaaraa aiheuttavista toiminnoista sekä käytettävissä olevista valvonnan voimavaroista ja keinoista. Suunnitelmassa on kuvattava valvonnan järjestämisen ja riskinarvioinnin perusteet ja valvonnasta vastaavien viranomaisten yhteistyö.

Valvontaviranomainen voi asettaa tehtävät tärkeysjärjestykseen, jos se on välttämätöntä tehtävien hoitamiseksi asianmukaisesti. Valvontasuunnitelma on tarkistettava säännöllisesti. Valvontasuunnitelman lisäksi kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava valvontaohjelma ympäristöluvanvaraisten, ilmoituksenvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen säännöllisestä valvonnasta. Valvontaohjelmaan kootaan tiedot valvottavista kohteista ja määritellään ympäristöriskien arvioinnin perusteella laitospohjaiset määräaikaistarkastukset ja muut valvontatoimenpiteet.

Tähän ympäristönsuojelun valvontasuunnitelmaan on kirjattu ympäristölupalaitosten, ilmoituksenvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen tarkastusten ja muiden säännöllisten valvontatoimenpiteiden perusteet. Suunnitelma kattaa myös muiden ympäristön pilaamisriskiä aiheuttavien toimintojen valvonnan ja valvontaan liittyvän toiminnan suunnittelun, joissa valvontaviranomainen on kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

2 Valvonnan tavoitteet

Valvonnan tavoitteena on varmistaa, että toiminnanharjoittajat noudattavat ympäristölainsäädäntöä. Valvontatehtävät järjestetään käytettävissä olevien voimavarojen mukaan niin, että valvonnan laatu ja tehokkuus ovat mahdollisimman hyvät.

Lakien ja määräysten noudattamista valvotaan suunnitelmallisesti määräaikaistarkastuksin ja tarkastamalla toiminnalta edellytetyt päästö- yms. raportit ja selvitykset. Valvontaan kuuluvat tarkastusten lisäksi myös lausunnot ja neuvottelut, joilla vaikutetaan ympäristölupamääräysten sisältöön, ja joilla luodaan valvonnan edellytykset.

Luparikkomustilanteessa ryhdytään tarpeellisiin toimiin (neuvottelu, kehoitus, hallintopakko) ja varmistetaan, että toiminnanharjoittaja toteuttaa tarvittavat toimet, joilla laillinen tila palautetaan. Laittoman tilanteen korjaamiseksi joudutaan tarpeen vaatiessa käyttämään samanaikaisesti sekä hallinnollisia että rikosoikeudellisia keinoja.

Valvontaviranomainen voi myös keskeyttää toiminnan, jos ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavasta toiminnasta aiheutuu välitöntä terveyshaittaa tai merkittävää muuta välitöntä ympäristön pilaantumista, jollei haittaa voi muutoin poistaa tai riittävästi vähentää.

Suunnitelmallinen valvonta on ympäristölupa-, ilmoitus- ja rekisteröintivelvollisten toimintojen osalta maksullista, joten valvontaohjelma laaditaan siten, että tarkastustoimenpiteet on määritelty johdonmukaisesti ja eri toimijoiden välillä tasapuolisesti toiminnasta aiheutuvien riskien perusteella ja että turhaa päällekkäisyyttä vältetään.

3 Valvonnan suorittaminen

3.1 Tarkastukset

Toiminnan lainmukaisuuden valvomiseksi valvontaviranomaisen on tehtävä luvan saaneen toiminnan tarkastus riittävän usein. Tarkastus on syytä tehdä myös, jos onnettomuudesta, tuotantohäiriöstä, rakennelman tai laitteen purkamisesta tai muusta niihin rinnastettavasta syystä aiheutuu päästöjä tai syntyy jätettä siten, että siitä voi aiheutua välitöntä ja ilmeistä ympäristön pilaantumisen vaaraa tai jätteen määrän tai ominaisuuksien vuoksi erityisiä toimia jätehuollossa.

Jos onnettomuuden, haitasta tehdyn ilmoituksen, luvan noudattamatta jättämisen tai muun seikan vuoksi on aihetta olettaa, että toiminnasta aiheutuu terveyshaittaa tai merkittävää muuta ympäristönsuojelulaisissa tarkoitettua kiellettyä seurausta tai sen vaaraa, valvontaviranomaisen on tarkastettava toiminta tai selvitettävä asia muulla asianmukaisella tavalla. Myös jos maahan tai pohjaveteen on päässyt ainetta, joka saattaa aiheuttaa pilaantumista, on tarkastus tehtävä. Tarkastus on lisäksi suoritettava toiminnanharjoittajan, asianosaisten ja muiden vaatimusten vuoksi, jollei tarkastusta ole pidettävä ilmeisen tarpeettomana. Tarkastuksesta on laadittava pöytäkirja.

Valvontasuunnitelmassa on esitetty suunnitelmallisten tarkastusten järjestäminen. Suunnitelmallisen jälkivalvonnan ohella ympäristönsuojeluviranomaisen on huolehdittava myös monista muista tehtävistä, kuten lupien ja ilmoitusten käsittelystä. Ne joudutaan priorisoimaan jälkivalvonnan edelle. Näiden tehtävien määrä vaihtelee vuosittain, eikä niiden tarkka ennakointi ole mahdollista.

3.1 Valvontaohjelma

Valvontaohjelma sisältää laitosluettelon ja suunnitelman valvontaohjelmakaudella 2022–2025 tehtävistä erityyppisten luvanvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkastuksista sekä

mahdollisista muista kuin säännöllisen valvonnan valvontatoimenpiteistä. Valvontaohjelma päivitetään vuosittain mm. päivittämällä uudet ja poistuvat toiminnat. Ohjelman mukainen valvonta on maksullista.

Valvontaohjelma sisältää pääpiirteissään seuraavat laitosta/toimintaa koskevat tiedot: luvanhaltijan nimi ja toimipaikan osoite, lupa-alue ja luvan päätöspäivämäärä, luvan voimassaolotiedot, toimiala, tiedot vuosi- ja tarkkailuyhteenvetojen ja tarkastuksien ajankohdista sekä muista tiedoista, kuten toiminnan loppumisesta ja muista valvonnan kannalta oleellisista tiedoista.

Valvontaohjelman sisältämien yksityiskohtaisten tietojen vuoksi sen julkistaminen saattaa heikentää valvonnan tavoitteiden toteutumista. Tästä syystä valvontaohjelmaa voidaan pitää ei-julkisena asiakirjana.

Valvontaohjelmassa ei käytetä otantamenettelyä. Valvontaohjelman mukaiset kohteet tarkastetaan järjestelmällisesti

4 Toiminta-alue ja ympäristöolot

2000-luvulla Jämsä on laajentunut kuntaliitosten myötä. Vuonna 2001 Jämsän kaupunki ja Kuoreveden kunta yhdistyivät, vuonna 2007 osa Längelmäen kuntaa liitettiin Jämsän kaupunkiin ja vuonna 2009 Jämsän ja Jämsänkosken kaupungit yhdistyivät, jolloin muodostettiin uusi kaupunki, jonka nimeksi tuli Jämsä. Jämsän kaupungin asukasluku oli 19 887 vuoden 2020 lopussa. Pinta-alaltaan kaupunki on laaja, 1 824 km², josta maa-aluetta on noin 86 % ja sisävesiä noin 14 %.

Jämsässä on pitkät teollisuuteen liittyvät perinteet. Alueella on myös harjoitettu paljon maataloutta. Jämsän kaupungin alueella Jämsänkoskella on edelleen paperiteollisuutta, Hallissa lentokoneteollisuutta sekä Jämsänkoskella teolliseen biotekniikkaan keskittynyttä tehdastoimintaa. Teknologian kehityksen myötä teollisuuden irtisanomiset ovat kuitenkin vähentäneet erityisesti jalostukseen liittyvien työpaikkojen määrää. 2000-luvulla kaupungin elinkeinoelämä onkin alkanut siirtyä yhä enemmän palvelujen tuottamiseen. Vuonna 2019 palvelujen työpaikkojen osuus kaikista kunnassa olevista työpaikoista oli 75,1 %. Jalostuksen työpaikkojen osuus oli 20,7 % ja alkutuotannon työpaikkojen osuus 2,7 %.

Jämsän seutu kuuluu eteläiseen havumetsävyöhykkeeseen ja suurin osa maa-alasta on varpuvaltaista kangasta. Alueelta löytyy myös reheviä lehtoja, jyrkkäpiirteisiä kallioita, pienialaisia soita sekä lukuisia pienvesiä.

Jämsän kaupungilla on runsaasti pohjavesivarjoja kunnan tarpeisiin. Luokiteltuja pohjavesialueita on yhteensä 13 kpl, joista 9 kpl on tärkeäksi luokiteltuja I-luokan pohjavesialueita. Näistä pohjavesialueista kolme kuuluu 1E luokkaan, jolloin pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen pohjavedestä. Pintavesiekosysteemi on pohjavedestä suoraan riippuvainen, kun siihen

purkautuu pohjavettä siten, että pohjaveden purkautumisella on merkitystä kyseisen ekosysteemin suojelulle ja säilymiselle. Maaekosysteemi on pohjavedestä suoraan riippuvainen, kun pohjavesi ylläpitää luontotyyppin ominaispiirteitä sekä vaikuttaa sen suojeluun ja säilymiseen.

Pohjavesialueista 2 kpl on vedenhankintaan soveltuvia luokan II pohjavesialueita. Pohjavesialueista yksi kuuluu lisäksi vanhan luokituksen mukaiseen pohjavesiluokkaan III. Pohjavesialueista kolme on määritelty riskikohteiksi ja laadultaan tilaan huono. Näiden pohjavesialueiden laatua heikentävät öljyhiilivedyt, raskasmetallit, kloridit ja sulfaatit. Pohjavesialueiden suojelusuunnitelma on päivitetty vuonna 2019. Pohjavesialueita vaarantavia toimintoja ovat muun muassa maa-ainesten otto, asutus, entiset ja nykyiset kaatopaikat, maa- ja metsätalous, murskausasemat, tiet, teollisuus sekä moottori- ja ampumaradat.

Jämsässä on joukko valtakunnallisten suojeluohjelmien kohteita ja kaavassa suojeltavaksi merkittyjä, paikallisesti arvokkaita alueita. Tällaisia kohteita ovat esimerkiksi lintuvesien suojeluohjelmaan kuuluva Alhojärvi, rantojen suojeluohjelmaan kuuluvat Karhusalo ja Paatsalo sekä lehtojen suojeluohjelmaan sisältyvät Säyrylänlehto ja Myllykoulu, jotka kuuluvat myös luonnonsuojelulailla rauhoitettujen alueiden piiriin. Muita luonnonsuojelulailla rauhoitettuja kohteita ovat muun muassa Synninlukon ja Vororotin rotkovajoamat, Vuoritsalon lehmusmetsä, Hassilan Rapaisvuori sekä Nytkymen Hämeniemi ja Sudenpesänmaa. Myös luonnonmuistomerkkeinä on suojeltuina useita yksittäisiä puita ja puuryhmiä. EU:n luonnonsuojelun kannalta arvokkaiden alueiden Natura 2000-verkoston kuuluu Jämsässä yhteensä 13 kohdetta, joista osa on jakautunut useamman eri naapurikunnan alueelle.

5 Toimintojen riskinarviointi

Valvottavien kohteiden määräaikaistarkastusten tiheys perustuu riskinarviointiin. Riskillä tarkoitetaan toiminnasta aiheutuvaa ympäristön pilaantumisen vaaraa sekä päästöistä aiheutuvaa terveyshaittaa. Riskin merkittävyyden vaikuttaa sen toteutumisen todennäköisyys

Tunnistetut ja arvioinnissa käytetyt riskit ovat seuraavat: epäsiisteys, haju, melu ja värinä, päästö maaperään, päästö ilmaan, päästö pintaveteen, päästö pohjaveteen, päästö viemäriin, pöly ja roskaantuminen. Toimialakohtaisesti on arvioitu riskin olemassaolo ja pisteytetty sen merkittävyys. Saadun riskipisteytyksen pohjalta toimialat sijoittuvat valvontaluokkiin. Valvontaluokituksen mukainen tarkastustiheys on joko vuosittain, kerran kolmessa vuodessa, kerran viidessä vuodessa tai kerran kahdeksassa vuodessa.

Toisessa vaiheessa on tunnistettu kunkin laitoksen yksilölliset riskit. Arvioinnissa otetaan huomioon laitoksen sijaintiriski (esim. vaikutukset pinta- ja pohjaveteen, häiriintyvät kohteet), toimintaan liittyvä riski (mm. toiminnan luonne ja laajuus, toiminnassa käsiteltävien ja/tai varastoitavien materiaalien määrä ja vaarallisuus sekä kohteen tuotanto- ja käsittelyprosessit ja päästöjen hallintatekniikat) sekä valvontahistoria (tarkkailu, lupaehtojen noudattaminen, aiemmin havaitut

puutteet). Tunnistettujen riskien merkittävyys arvioidaan laitoskohtaisesti. Laitoskohtaisen arvioinnin perusteella muodostuu kunkin laitoksen lopullinen valvontaluokka, joka voi poiketa toimialakohtaisesta luokituksesta. Riskinarvioinnin perusteella määritellään laitoskohtainen tarkastustiheys ja muut valvontatoimet. Ympäristölle suuremman riskin aiheuttavaa toimintaa valvotaan tiheämmin.

6 Valvontakohteet

6.1 Ympäristöluvanvaraisten, rekisteröitävien ja yleiseen ilmoitusmenettelyyn kuuluvien toimintojen valvonta

Ympäristönsuojelulain mukaisia kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan kuuluvia lupavelvollisia ja rekisteröitäviä toimintoja on Jämsässä yhteensä 74 kpl (tilanne 25.2.2022). Näistä ympäristölupallisia toimintoja on 52 kpl ja rekisteröityjä toimintoja 22 kpl. Yleisen ilmoitusmenettelyyn piiriin kuuluvia toimintoja ei toistaiseksi ole yhtään. Ympäristölupavelvollisten ja rekisteröitävien toimintojen jakautuminen toimialoittain on esitetty tarkemmin taulukossa 2. Jämsän kaupungin alueella sijaitsee myös lupakohteita, joiden ensisijaisena valvojana toimii Keski-Suomen ELY-keskus. Toiminnoilla, joissa lupaviranomainen on aluehallintovirasto, ensisijainen valvontavastuu on Keski-Suomen ELY-keskuksella.

Taulukko 2. Ympäristöluvanvaraisten ja rekisteröityjen toimintojen määrät toimialoittain (tilanne 16.2.2022).

TOIMIALA	ympäristölupa	rekisteröinti
Energiantuotanto	3	2
Kemikaalien tai polttonesteiden varastointi, käyttö tai käsittely	2	11
Malmien tai mineraalien kaivaminen tai maaperän ainesten otto (maa-aineslain 4 a §:n mukaiset yhteisluvut), siirrettävät murskaamot	24	
Siirrettävä asfalttiasema		4
Eläinsuojat	5	
Jätteiden ammattimainen tai laitospäinen käsittely	6	5
Muu toiminta	12	
YHTEENSÄ	52	22

6.2 Ympäristönsuojelulain mukaisten ilmoitusvelvollisten toimintojen valvonta

Etukäteen suunniteltujen tarkastuskäyntien lisäksi valvontaa suoritetaan myös esim. lyhytaikaisten ilmoituksenvaraisten toimintojen yhteydessä, jotka on esitetty alla.

Ilmoitus melua ja tärinää aiheuttavasta toiminnasta YSL 118 §

Erityisen häiritsevää melua tai tärinää aiheuttavasta tilapäisestä toiminnasta tai tapahtumasta on tehtävä ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle (YSL 118 §). Ilmoitukset koskevat pääasiassa erilaisia ulkoilmatapahtumia (ulkoilmakonsertit jne.), tilapäistä murskausta, louhintaa ja rakentamista. Ilmoitusten käsittelyyn liitetään tarvittaessa tarkastus. Ilmoituksista tehdään päätös, ellei se katsota tarpeettomaksi.

Ilmoitus koeluonteisesta toiminnasta YSL 119 §

Ilmoitukset koeluonteisista toiminnoista voivat liittyä mm. polttoaineen tai puhdistustekniikan määräaikaiseen kokeiluun prosessissa tai esimerkiksi jonkin jätemateriaalin käyttöön. Ilmoituksista tehdään päätös. Koeluonteisiin toimintoihin liittyviä tarkastuksia tehdään tarpeen mukaan.

Ilmoitus poikkeuksellisesta tilanteesta YSL 120 §

Onnettomuudesta, tuotantohäiriöstä tai rakennelman tai laitteen purkamisen (esim. rakennuksen hävittäminen polttamalla) poikkeuksellisesta tilanteesta, josta aiheutuu tai uhkaa aiheutua päästöjä tai syntyy jätettä siten, että siitä voi aiheutua ympäristön pilaantumisen vaaraa tai aiheutuu erityisiä toimia jätehuollossa, on ilmoitettava kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Ilmoituksista tehdään päätös. Kohde tarkastetaan tarvittaessa päätöksen valmistelun yhteydessä.

6.3 Muu ympäristönsuojelulain mukainen valvonta

Etukäteen suunniteltujen tarkastusten lisäksi valvonnan tulee varautua myös yllättäen ilmenevien valvonta-asioiden hoitamiseen. Tällaisia ovat esim. haitankärsijän ilmoituksesta vireille tulevat asiat sekä häiriö- ja onnettomuustilanteet.

Haitankärsijän ilmoituksesta vireille tulleet valvonta-asiat

Ilmoitusta koskeva toiminta käydään tarkastamassa ja arvioidaan toiminnasta aiheutuva haitta ja tarvittavat toimenpiteet. Haitan poistamiseksi tehtävät toimenpiteet ja niiden aikataulu voidaan sopia tarkastuksella ja kirjata muistioon tai tarvittaessa toiminnanharjoittajalle annetaan kehoitus ryhtyä toimenpiteisiin. Tarvittaessa voidaan tehdä yhteistarkastus jonkun muun viranomaisen kanssa, jos ilmoitus koskee sellaista asiaa, jossa toimivalta on rinnakkaista tai päällekkäistä tai tarvitaan toisen viranomaisen asiantuntemusta. Tällaisia tarkastuksia voi olla esimerkiksi terveyshaittaa koskevissa asioissa. Annettujen ohjeiden ja määräysten toteutuminen varmistetaan seurantatarkastuksilla.

Jätevesien käsittely

Ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaan jätevedet tulee käsitellä niin, ettei niistä aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa, kuten esimerkiksi haitallisia muutoksia naapuruston talousvesikaivojen tai lähialueen pintavesien vedenlaadulle.

Pohjavesialueilla ja alle 100 metrin etäisyydellä vesistöistä sijaitsevien rakennusten käyttökuntoisten jätevesijärjestelmien tuli täyttää ympäristönsuojelulaissa ja hajajätevesiasetuksessa jäteveden käsittelylle asetetut vaatimukset 31.10.2019 mennessä. Uusilta järjestelmiltä tätä on vaadittu jo vuodesta 2004 alkaen, mutta vaatimukset on nyt ulotettu myös vanhoihin järjestelmiin. Muilla alueilla sijaitsevat jätevesien käsittelyjärjestelmät on kunnostettava puhdistusvaatimusten mukaisiksi muun remontin yhteydessä.

Ongelmiin ja lainsäädännön vastaisuuksiin puututaan valitusten yhteydessä. Tällöin tehdään yleensä tarkastus kohteeseen. Kiinteistöjen jätevesijärjestelmiä on kartoitettu projektiluonteisesti pohjavesialueilla ja ranta-alueilla useina vuosina.

Tarkastus onnettomuus-, haitta- ja rikkomustilanteissa

Onnettomuus-, haitta – ja rikkomustilanteissa noudatetaan YSL 169 §:ää. Valvonta-asia voi tulla YSL 186 §:n mukaisesti vireille myös muiden kuin valvontaviranomaisen aloitteesta. Tarkastuksen tarve voi syntyä esim. onnettomuuden tai haitasta tehdyn ilmoituksen johdosta, tai jos luvan noudattamatta jättämisen tai muun seikan vuoksi on aiheutta olettava, että toiminnasta aiheutuu terveyshaittaa tai muuta merkittävää ympäristön pilaantumista. Näissä tilanteissa tarkastus tai muu asian selvittäminen tehdään tapauskohtaisen tilannearvion perusteella ja toimenpiteisiin ryhdytään tarvittaessa välittömästi.

Määräys pilaantumisen ehkäisemiseksi

Ympäristönsuojeluviranomainen voi toimittamansa tarkastuksen nojalla antaa ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaa toimintaa koskeva yksittäisen määräyksen, joka on tarpeen pilaantumisen ehkäisemiseksi (YSL 180 §). Määräys ei voi koskea luvanvaraista tai rekisteröitävää toimintaa. Annetun määräyksen noudattamista on tarpeen valvoa.

6.4 Jätelain mukainen valvonta

Jätelain 124 §:n mukaan valvontaviranomaisen on määräajoin tarkastettava sellaiset laitokset ja yritykset, joiden toiminnassa: harjoitetaan jätteen laitos- tai ammattimaista käsittelyä, syntyy vaarallista jätettä, harjoitetaan jätteen ammattimaista kuljettamista tai keräystä, toimitaan jätteen välittäjänä tai toteutetaan jätteen kansainvälisiä siirtoja. Jätteen ammattimaisesta keräyksestä on jätelain mukaan tehtävä ilmoitus jätehuoltorekisteriin merkitsemistä varten kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Kunnan ympäristöluvittamissa ja valvontaan kuuluvissa jätteen käsittelijöissä ei ole kansainvälisiä siirtoja harjoittavia toimijoita.

Jätelain mukaiseen valvontaan kuuluu myös mm. roskaantumisen ehkäiseminen ja jätehuollon asianmukaisen järjestämisen valvonta. Jätehuoltomääräysten ja jätelain mukaista valvontaa suoritetaan kuntalaisten yhteydenotoissa ja mm. ympäristökatselmuksessa esiin tulleissa kohteissa. Roskaamistapaukset tarkastetaan ja mikäli annetaan kehotus alueen siistimiseksi, tarkastus tehdään myös kehotuksen antamisen jälkeen.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi jätelain 125 §:n nojalla antaa yksittäisen määräyksen jätehuollon asianmukaiseksi järjestämiseksi. Jätelain nojalla valvottavien toimintojen mukaisessa valvonnassa noudatetaan soveltuvin osin ympäristölupavelvollisten ja rekisteröityjen toimintojen valvontakeinoja ja –menettelyjä.

6.5 Muun lainsäädännön mukainen valvonta

Vesilain mukainen valvonta

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvoo vesilain (587/2011) ja sen nojalla annettujen päätösten ja määräysten noudattamista. Tämä valvontatehtävä on rinnakkainen ELY-keskuksen kanssa, lukuun ottamatta ojitusasioita, jotka kuuluvat kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Valtion lupaviranomaisen myöntämien lupien valvontaviranomainen on ensisijaisesti alueellinen ELY-keskus.

Valvonta ja tarkastuskäynnit kohdistuvat pääsääntöisesti haitan kärsijän ilmoituksesta vireille tulleisiin kohteisiin.

Maastoliikennelain mukaisten lupien valvonta

Maastoliikennelain (1710/1995) ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten valvonta kuuluu kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Ympäristönsuojeluviranomainen voi myöntää luvan järjestää toistuvasti kilpailuja tai harjoituksia moottorikäyttöisillä ajoneuvoilla samassa maastossa.

Valvontaa suoritetaan lupakäsittelyn yhteydessä tai haitankärsijän ilmoituksen perusteella.

Vesihuoltolain valvonta

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen toimii vesihuoltolain (119/2001) mukaisena valvontaviranomaisena ja sille kuuluu vesihuollon valvontatehtäviä vesihuoltolaitosten toiminta-alueella, kuten arviointi kiinteistön liittämisestä laitoksen verkostoon ja liittämiselvöllisyydestä vapauttaminen. Valvonta kohdistetaan määräaikaaisesti liittymiselvöllisyydestä vapautettujen kiinteistöjen valvontaan.

Toiminta-alueen viemäri- ja/tai vesijohtoon liittymättömät kiinteistöt tulevat ympäristönsuojeluviranomaisen tietoon yleensä yleisöilmoitusten yhteydessä.

Merenkulun ympäristönsuojelulain valvonta

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen hyväksyy merenkulun ympäristönsuojelulain (1672/2009) mukaisen huvivenesataman jätehuoltosuunnitelman ja tekee tarvittaessa valvontakäyntejä satamiin.

Ilmanlaadun tarkkailu

Ympäristönsuojelulain mukaan kunnan tulee valvoa ja edistää ilmansuojelua alueellaan sekä sitä varten huolehtia paikallisten olojen edellyttämästä tarpeellisesta ilmanlaadunseurannan järjestämisestä. Ympäristönsuojelulain seurantavelvoite toteutetaan ilmanlaadun yhteistarkkailuna.

Yhteistarkkailusopimuksen osapuolina ovat Jämsän kaupunki, UPM Communication Papers Oy (Kaipola), UPM Specialty Papers Oy (Jämsänkoski) ja Jämsän Aluelämpö. Ilmanlaadun seurannasta vastaa Aeri Oy.

Ilmanlaatua seurataan yhdessä mittauspisteessä Seppolantiellä. Mittauspisteessä seurataan jatkuvatoimisesti hengitettävien hiukkasten pitoisuuksia, sekä typpidioksidien ja rikkidioksidin pitoisuuksia seurantaohjelman mukaisesti. Mittaustuloksia voi seurata reaaliaikaisesti valtakunnallisesta ilmanlaatu-portaalista ja Jämsän kaupungin [www- sivuilta Ilmansuojelu](http://www.sivuilta.ilmansuojelu.fi).

Maa-aineslain mukainen valvonta

Maa-aineslupien valvonta on delegoitu rakennusvalvonnassa tarkastusinsinöörille. Jokaiselle maa-aineslupakohteelle tehdään vuosittain valvontakäynti. Valvottavia maa-aineslupia on 54 kpl. Maa-aineslain 4 a §:n mukaisen yhteisluvan valvonta jakautuu sekä tarkastusinsinöörille että ympäristöpäällikölle. Yhteisluvan tarkastustiheys määräytyy valvontaohjelman mukaisesti.

7 Henkilöstöresurssit

Ympäristönsuojelussa käytettävissä olevista voimavaroista on mahdollista irrottaa vain osa suunnitelmallista valvontaa varten. Vireille tulevien lupahakemusten ja ilmoitusten käsittely, ohjaus ja neuvonta, yleisilmoitusten perusteella vireille tulevat valvonta-asiat sekä muut tehtävät vievät suurimman osan työajasta. Ympäristöministeriön valvontaohjeen mukaan valvontaan käytettävissä olevasta työajasta tulisi varata määräaikaistarkastuksiin noin 25 - 30 %, muu aika tulisi jättää raporttien tarkastuksiin, tarvittaviin ylimääräisiin tarkastuksiin, lausuntoihin, neuvontaan sekä muihin valvontatehtäviin.

Ympäristönsuojelussa työskentelee kokoaikaisesti ympäristöpäällikkö, joka vastaa suunnitelmallisen valvonnan toteuttamisesta. Resurssija on käytettävissä:

	Työaika ympäristönsuojelun työtehtävissä	Työaika valvontatehtävissä
Ympäristöpäällikkö	1,0 htv	0,25 htv
Rakennustarkastaja	0,10 htv	--
Tarkastusinsinööri	0,15 htv	0,15 htv

Ympäristönsuojelussa käytettävissä oleva resurssimäärä on vähentynyt vuonna 2018 aikana yhdellä htv:llä ja valvonnan voimavarat ovat siten niukentuneet. Rakennustarkastaja avustaa maa-aineslupien käsittelyssä ja tarkastusinsinööri valvoo voimassa olevia maa-aineslupia.

8 Delegoinnit

Tehokas valvontatoiminta edellyttää aina ympäristönsuojeluviranomaisen toimivallan osittaista delegointia viranhaltijalle. Lainsäädäntö sisältää säännöksi tilanteisiin, joissa valvontaviranomaisen on ryhdyttävä välittömiin valvontatoimiin. Näissä tilanteissa viranhaltija, jolle toimivalta on delegoitu, voi antaa määräyksiä tai keskeyttää toiminnan välittömästi.

Valvontajaosto on siirtänyt toimivaltaansa kuuluvia asioita ympäristöpäällikölle seuraavalla tavalla:

- päättää lupa-asian siirtämisestä aluehallintovirastolle (ympäristönsuojelulaki 36 §).
- tekee päätöksen asiassa, jossa on kysymys melua ja ääntä aiheuttavaa tilapäistä toimintaa taikka poikkeuksellista tilannetta koskevasta ilmoituksesta (ympäristönsuojelulaki 118, 120, 122 ja 123 §).
- tekee päätöksen asiassa, jossa on kysymys moottorikäyttöisillä ajoneuvoilla tapahtuvan kilpailun tai harjoituksen järjestämisestä (maastoliikennelaki 30 §) ja moottorikäyttöisellä vesikulkuneuvolla suoritettavan kilpailun tai harjoituksen järjestämisestä (vesiliikennelaki 106 §).
- käyttää valvontajaostolle kunnan leirintäalueviranomaisena kuuluvaa toimivaltaa asioissa, jotka koskevat ulkoilulaissa (1973/606) tarkoitettua tilapäistä leirintäaluetta. Toimivallan siirto ei kuitenkaan koske asiaa, joka sisältää hallinnollisen pakon käyttämistä.
- antaa ympäristönsuojelun tulosyksikön toimialaan kuuluvat lausunnot. Lausunnon antamista koskeva toimivalta ei kuitenkaan koske asiaa, jossa on kysymys aluehallintovirastossa tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa käsiteltävästä asiasta.
- ottaa vastaan toiminnan rekisteröintiä koskevan ilmoituksen ja tekee ilmoitusta koskevan rekisteröintimerkinnän (ympäristönsuojelulaki 116 ja 117 §, jätelaki 100 §) sekä merkitsee merenkulun ympäristönsuojelulain 9 luvun 5 §:ssä tarkoitetun jätehuoltosuunnitelman ympäristönsuojelun tietojärjestelmään.
- tekee ilmoituksen esitutkintaa varten (ympäristönsuojelulaki 188 §, maa-aineslaki 18 §, jätelaki 136 §, vesilaki 14 luku 2 §).
- arvioi säännöllisessä valvonnassa esille tulevan luvan muuttamisen tarpeen, kun asia liittyy lupaan, jossa määrätään lupamääräysten tarkistamista koskevasta velvoitteesta (laki ympäristönsuojelulain muuttamisesta 2015/423, voimaantulo ja soveltaminen.)
- antaa luvan selventämistä koskevan kirjallisen lausuman (ympäristönsuojelulaki 92 §).
- ratkaisee poikkeamisen talousjätevesien käsittelyvaatimuksista (YSL 16 luku ja 156d §).
- ratkaisee poikkeukselliset tilanteet muussa kuin luvanvaraisessa, ilmoituksenvaraisessa tai rekisteröitävässä toiminnassa (YSL 527/2014, 12 luku ja 120 – 122 §).
- ympäristöpäälliköllä on oikeus tehdä tarkastuksia, suorittaa mittauksia ja ottaa näytteitä ottamispaikalla (maa-aineslaki 14 §).
- Ympäristöpäällikkö on määrätty viranhaltijaksi, jolla on:
 - a) ympäristönsuojelulain 172 §:ssä säädetty tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus;
 - b) jätelain 122 §:ssä säädetty tiedonsaantioikeus ja 123 §:ssä säädetty tarkastusoikeus;

- c) vesilain 11 luvun 14 §:ssä säädetty tarkastusoikeus ja 14 luvun 3 §:ssä säädetty tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus.
- d) oikeus antaa ympäristönsuojelulain 182 §:ssä säädetty viranhaltijan väliaikainen määräys.

9 Viranomaisten välinen yhteistyö

Valvontaohjelman mukaisen valvonnan osalta viranomaisyhteistyö on vähäistä. Luvanvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen valvonnassa toimivalta on ympäristönsuojeluviranomaisella. Valvontayhteistyötä on enemmän ei-luvanvaraisten toimintojen ja yleisövalitusten johdosta esille tulleiden asioiden hoidossa. Näissä toimivalta tai toimintaa koskeva säädöspohja voi olla viranomaisten kesken enemmän päällekkäistä ja rajapinnat epäselvempiä.

9.1 Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Valvontayhteistyötä tehdään osallistumalla mahdollisuuksien mukaan ELY-keskuksen valvomien laitosten tarkastuskäynneille. ELY-keskukselta pyydetään lisätietoja ja lausuntoja lupahakemuksiin. Tarvittaessa tehdään myös yhteisiä tarkastuksia ja muuta valvontayhteistyötä. Erityisosaamista vaativissa tapauksissa voidaan ELY:ltä pyytää asiantuntija-apua.

9.2 Ympäristöterveydenhuolto

Jämsän kaupunki ostaa ympäristöterveydenhuollon palvelut Keurusselän ympäristön- ja terveydensuojelutoimistolta. Ympäristöterveydenhuollon kanssa tehdään yhteistarkastuksia kohteisiin, joista saattaa aiheutua myös terveyshaittaa. Tarkastukset liittyvät mm. savuun, haittaeläimiin tai vedenlaatuasioihin.

Ympäristönsuojelulain mukaisesti ympäristölupahakemusta käsiteltäessä lupaviranomaisen on pyydettävä hakemuksessa esitetystä toiminnasta toiminnan sijaintikunnan terveydensuojeluviranomaisen lausunto.

9.3 Rakennusvalvonta

Jämsän kaupungin ympäristönsuojelu ja rakennusvalvonta tekevät yhteistyötä erityisesti lupavaiheessa, jolloin rakennusvalvonnan luvan-, ilmoituksenvaraiseen tai rekisteröitävään toimintaan annetaan pyydettyä lausunto tai kommentteja. Lausuntoja annetaan pääosin jätevesijärjestelmiä, lantaloita ja karjasuojia koskeviin lupahakemuksiin. Yhteistyötä ja valvontaa tehdään myös maa-aineslupiin liittyvissä asioissa ja toisinaan ympäristönsuojelun valvonta-asioihin liittyen.

9.4 Keski-Suomen pelastuslaitos

Poikkeuksellisissa onnettomuuksiin liittyvissä tilanteissa, joista voi koitua ympäristön pilaantumisvaaraa, kuten esimerkiksi öljyvahinko- ja kemikaaliasioissa pelastuslaitos on yhteydessä Jämsän kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiseen. Yhteydenotto tapahtuu heti onnettomuuden alkuvaiheessa. Tarvittavista valvonta- ja jälkiseurantatoimenpiteistä päätetään tapauskohtaisesti.

9.5 Sisä-Suomen poliisilaitos

Poliisi on tarvittaessa velvollinen antamaan virka-apua ympäristönsuojelulaisissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi. Ympäristön turmelemisesta, laiminlyönnistä ja muista ympäristönsuojelulain rikkomuksista tehdään tarvittaessa ilmoitus poliisille esitutkintaa varten.

10 Tietojärjestelmät

Ympäristönsuojelun ympäristöluvalliset ja ilmoitusvelvolliset valvontakohteet on tallennettu KuntaNet kuntarekisterin ympäristösovellukseen. Sovellukseen tallennetaan valvottavien kohteiden perustiedot ja sinne kirjataan kaikki kohteeseen liittyvät valvontatapahtumat, kuten tarkastukset ja niistä tehtävät tarkastusmuistiot ja muut asiakirjat.

Asianhallintajärjestelmänä ja arkistoinnissa käytetään Dynasty-ohjelmistoa. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on ympäristönsuojelulain mukainen velvoite tallentaa valtion ympäristöhallinnon ylläpitämään ympäristönsuojelun tietojärjestelmään (YLVA) mm. lupa- ja valvontatehtäviin liittyvät päätökset, rekisteröinti-ilmoitukset sekä näiden toimintojen seuranta- ja tarkkailutiedot. Ympäristönsuojelussa on käytössä myös maa-aineslain mukainen NOTTO tietojärjestelmä.

11 Valvontasuunnitelman päivittäminen ja toteutumisen arviointi

Jämsän kaupungin valvontasuunnitelman hyväksyy valvontajaosto. Valvontasuunnitelmaa päivitetään neljän vuoden sykleissä. Valvontasuunnitelman päivittämisestä vastaa ympäristöpäällikkö. Valvontaohjelma pyritään pitämään jatkuvasti ajan tasalla. Valvontaohjelma päivitetään vuosittain viimeistään vuoden loppuun mennessä.